

O USO E O COSTUME NO PROCESO DE NORMATIVIZACIÓN ORTOGRÁFICA DA LINGUA INGLESA*

LUÍS IGLESIAS RÁBADE
Universidade de Santiago de Compostela

1. Introducción

As tribos xermánicas dos xutos, anglos e saxóns que se asentan en Inglaterra no século V escribían no alfabeto rúnico. Foi a partir do ano 597, ó iniciarse o proceso de cristianización, cando se introduce o alfabeto romano. A pesar da súa pronta expansión na escrita inglesa non se conservan textos anteriores á época do Rei Alfredo (! 899), agás as nove liñas de Cædmon escritas na marxe da obra latina *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* de Bede (735?). Existen naturalmente textos do anglosaxón anterior á época alfrediana. Son abundantes as traducións de fragmentos bíblicos e os códigos lexislativos, como o do monarca ① Hæthelberht de Kent, escrito antes da súa morte no 616, pero estes textos aparecen en copias de épocas máis tardías e coa grafía modernizada. Nótese, pois, que a primeira grafía inglesa data realmente do último tercio do século IX, período no que os saxóns occidentais (reino de Wessex) desenvolven unha importante produción literaria baixo os auspicios do rei Alfredo. Nese momento a lingua inglesa levaba na illa catro séculos de historia expresándose en variedades dialectais máis ou menos coincidentes cos reinos ou unidades políticas da época. Téñense recoñecido de forma claramente diferenciada catro variedades dialectais do inglés antigo (saxón occidental, mércico, norzúmbrico e kéntico). A súa propia identidade xorde dunha morfoloxía, sintaxe e vocabulario distinto, pero sobre todo dun uso de convencións ortográficas diferentes. O feito de que se acadase a unidade política no século X propiciou que ó

---

* Este traballo xorde dun profundo interese dos estudiosos das ciencias filolóxicas do noso entorno por coñece-lo proceso de normativización ortográfica da lingua inglesa no decurso da súa historia. Neste senso, o obxectivo básico desta contribución é o de afondar na controversia entre etimoloxistas e fonetistas no proceso de fixación ortográfica da lingua inglesa. Aínda que se pretenda afrontar unha sistematización propia e, mesmo, unha investigación sobre este proceso no último século, unha parte importante deste traballo é esencialmente divulgativa dun proceso amplamente debatido no ámbito da lingüística anglosaxona.

remate deste século se impuxese un sistema ortográfico estable en toda Inglaterra baseado nas convencións ortográficas do Saxón occidental. A obra alfrediana, elaborada nunhas convencións ortográficas ríxidas, estendérase con rapidez por toda Inglaterra debido esencialmente á erudición e actividade cultural da orde beneditina. Esta comunidade de relixiosos implantouse por toda a xeografía e exerceron un importante labor de copia e confección de libros. Xorden nos seus mosteiros escribas profesionais que aplican o mesmo sistema ortográfico, de xeito que ó remate do milenio Inglaterra dispuña dunha lingua altamente estandarizada e suxeita a unha norma ortográfica que non tiña parangón no continente.

Lembremos, logo, que as diferentes variedades dialectais do inglés antigo presentaban trazos ortográficos propios, pero mantiñan todas elas unha característica común: a concordancia entre son e signo. A substitución do alfabeto rúnico polo alfabeto romano fixérase sobre a base dunha representación fonética. De xeito que a cada unidade fonémica inglesa fóselle asociando un símbolo gráfico latino que, en realidade, viña a representar no inglés un valor fonético semellante ó que ese signo representaba no latín medieval. Dado que o alfabeto latino non reproducía tódolos sons do inglés, os escribas engadíronlle catro letras para cubrir este baleiro fónico: o *æ* (*ash*, procedente do latín clásico), o ⚭ (*eth*, grafo de orixe gaélica-irlandés), ⚮ e o ⚷ (*thorn* e *wynn*, respectivamente, de orixe rúnica).

Como xa dixemos, no transcurso do século X a forma dialectal do saxón occidental experimentara un pulo importante na súa produción escrita converténdose nun referente claro de lingua codificada en toda Inglaterra. Non obstante, trala invasión normanda no 1066 o inglés vese desprazado da comunicación formal e entraba necesariamente nun proceso de descodificación sumíndose nun conxunto de variedades dialectais e coloquiais á mercede e avatares dos estamentos máis proscritos da sociedade inglesa. A súa recuperación como lingua da comunicación formal non se dá ata ben entrado o século XIV. Aínda que no transcurso deste século xa se considerase socialmente recuperada para a comunicación oral de tódolos ingleses, ata a segunda metade do século XVI moitos autores resistíanse a escribir na lingua inglesa, especialmente, nos temas de contido formal; e cando a utilizaban desculpábanse ante os seus lectores por faceren uso dunha lingua ruda, descodificada e corrupta. Advertíasele ó lector das limitacións da lingua inglesa referíndose a ela como “a rude language¹”, “a rude language and lack of eloquence²”, “a

---

¹ Geoffrey Chaucer.

² John Lydgate *The Fall of Princes* (1431-38), prólogo. Así mesmo, no prólogo de *The Life of Albon and Amphabel*, Lydgate queixase de verse perdido na tediosa néboa dunha lingua “rude, naked and barren”.

rude and vile language³”, “a corrupt and base language⁴”. Non obstante, moitas destas referencias relativas á rudeza e vulgaridade da lingua inglesa son tamén frecuentes noutras linguas vernáculas neste mesmo período⁵, polo que, en gran medida, deben considerarse simples convencionalismos deseñados polos autores da época para gañala simpatía do lector (“captatio benevolentiae”), aínda que a inestabilidade ortográfica necesariamente contribuía a empobrece-las linguas vernáculas. Pero, como dicía Thomas Norton en *Ordinall of Alchimy* (1477) máis valía escribir un “blunt and rude English” para o beneficio de dez mil iletrados que escribir latín para dez ilustres doctos.

2. A influencia francesa

Despois de dous séculos e medio de case que ningunha actividade literaria (desde do 1066 ata o 1300), o inglés, fragmentado en múltiples variedades dialectais e sen un referente ortográfico, escribíase de formas moi diversas. Dous problemas acrecentaran o caos ortográfico. Dunha banda, a lingua tiña experimentado un profundo cambio na súa pronuncia nestes séculos escuros. En consecuencia, os escritores deste rexurdimento literario, que ten lugar a finais do século XIII, víanse na obriga de optar entre seguir co mesmo sistema ortográfico da época anglosaxona ou afronta-la elaboración dun novo alfabeto fonético adaptado á pronuncia contemporánea. Doutra banda, o préstamo francés agudizara de forma significativa a confusión ortográfica, xa que as palabras franco-latinas que masivamente se estaban a introducir no inglés incorporábanse á forma escrita sen adoptar un criterio ortográfico específico. Así, mentres algúns escritores escribían a palabra foránea representando foneticamente a pronuncia dese préstamo na lingua inglesa, outros preferían representala tal e como se facía na lingua de orixe. Ademais, moitos dos escritores, escribas, fedatarios, etc. eran de ascendencia franco-normanda, ou ben recibiran unha educación na lingua francesa, xa que esta era lingua do ensino⁶. Cando estes letrados escribían en inglés introducían grafemas e grupos grafemáticos que nos máis dos casos eran innecesarios e confusos.

---

³ Henry Bradsha William Caxton, *The Recuyell of the Historyes of Troye* (1475), prólogo. O mesmo autor expresaba a súas desculpas polo uso dun inglés “rude and comyn (common)” en *Blanchardyn and Eglantine* (1489), *The lyfe and History of Saynt Werburge*, (1521). ed. in EETS 1887.

⁴ *The Awtor* o remate de “The Kalender of Shepherdes”, (1506). Véxase tamén Alexander Neville, *Oedipus* (1563), prólogo.

⁵ En datas moito máis recentes, Sarmiento e Rosalía de Castro, por exemplo, fan mencións deste tipo respecto da lingua galega.

⁶ Cf. Luís Iglesias Rábade, “Multi-Lingual Education in England, 1200-1500”, *Studia Neophilologica* (en prensa).

A súa aportación foi especialmente negativa naqueles casos considerados hipercorreccións.

A modo de exemplo, nótese como a aportación francesa foi alomenos errática na representación de certos sons ingleses. Considérese, por exemplo, a palabra do inglés actual *mouse* (sing.), *mice* (plur.), “rato”/“ratos”. No inglés antigo a palabra escribíase *mus* e pronunciábase [mu:s] (nom. sing) e *mys* [mü:s] (nom. plur.). No inglés medio a pronuncia desta palabra mantíñase coa mesma calidade fonética en singular e mudaba a posición máis aberta e frontal en plural converténdose en [mi:s]. Cando os letrados franco-normandos se atopaban co [u:] tenderon a representalo tal e como o facían na súa lingua <ou>, de aí que moitas palabras que en anglosaxón se escribían con <u> para representa-lo [u:] aparecen no inglés actual con <ou>, v.g. *house*, *south*, *thousand*, *louse*, *loud* etc. De xeito similar, os franceses representaban como <c> o [s] precedido de vocal palatal, de modo que o plur. de *mus* escribiríase en inglés medio seguindo a grafía anglosaxona como *mys/mis*, sen embargo acabaría escribíndose coa grafía afrancesada de *mice*. O mesmo tratamento se lle deu a palabras como *ice* (ing. ant. *is* [i:s]), *lice* (ing. ant. *lys* [lü:s]), *cinder* (ing. ant. *sinder* [si:nder]). *thrice* (ing. ant. $\text{\textcircled{r}}iwa$ + -es gen. sing.), etc.

A aportación francesa tampouco axudou a clarifica-lo sistema ortográfico no caso da pronuncia do [e:]. Esta unidade fonemática ten, por unha parte, unha evolución propiamente inglesa pasando do grafema <e> do inglés antigo ó conxunto grafemático <ee> [i:] no inglés moderno. Non obstante, por influencia francesa, compite a representación <ie> para o mesmo son por analogía con palabras francesas como *piece* ou *chief*. Así palabras anglosaxonas con pronuncia e representación similar como *feld* [fe:ld] e *fet* [fe:t] aparecen en inglés moderno como *field* e *feet*, respectivamente.

Aínda menos xustificada é a substitución que se fixo do grupo grafemático <cw> do inglés antigo polo de <qu> procedente do continente. Non había ningún tipo de ambigüidade, por exemplo, na forma escrita de *cwen* para que fose substituída pola de *quen* (“queen”, no inglés moderno) no transcurso do século XII. Tampouco o grupo grafemático <sc>, que representaba o fonema /ʃ/, necesitaba unha reconversión á francesa mediante o grupo grafemático <sh>, dado que para /sk/ xa existía a combinación grafemática <sk>, polo que <sc> podía, sen ambigüidade algunha, seguir representando a pronuncia /ʃ/.

Totalmente inapropiada foi a aportación francesa para a representación ortográfica de palabras como “busy”, “bury” que aparecen no inglés moderno. Estas palabras figuraban no inglés antigo como *bysig* [bü-] e *byrgan* [bü-]. No transcurso do século XIV o fonema anglosaxón [ü], simbolizado gráficamente como <y>, evolucionara a [i], representado

como <ɪ>, v.g. “bridge” (← ing. ant. *brycg*), “pit” (← *pytt*), etc. Con todo, debido á influencia francesa, competía co grafo <u> porque este era o símbolo gráfico que os franco-normandos tiñan para o fonema [ü]. De aí xorde a grafía de “busy”, “bury”, etc.

Nótese, tamén, que a través do francés introdúcese o grafo <j>. A articulación [dʒ] representábase no inglés antigo polo grupo grafemático <cg>. Este dígrafo seguiu a súa evolución regular pasando por <gg> en posición intermedia (e <y> en posición final) para acabar en inglés moderno como <dg>, v.g. ing. ant. *secge* → ing. med. *segge* → ing. mod. *sedge*. Mais, esta tradición de evolución grafemática inglesa non foi quen de impoñerse para os préstamos franceses que contiñan o mesmo fonema, de xeito que estes préstamos conservan o <j> da lingua de orixe, v. g. *justice*, *June*, *juice*, *joy*, etc. en vez de adaptarse ó sistema grafemático inglés. Unha representación como *dgjustice*, *Dgune*, etc. podía ser absolutamente viable e inequívoca, como propuña algún autor.

O prefixo francés *en-* e o latino *in-* rivalizan nas mesmas palabras alternando segundo os escritores, de xeito que aínda temos en inglés moderno palabras que se escriben indistintamente ben como *ensure*, *enquire*, *enforce*, ou ben como *inquiry*, *insure*, *(re)inforce*.

Maior incongruencia presentan as palabras de orixe francesa que contiñan un [an] nasalizado como *vanter* (*vaunt*, en inglés moderno) fronte a *vanité* (*vanity*, no inglés actual). En Inglaterra este [an] nasalizado veu ter unha pronuncia similar a un [aun] en moitas palabras, polo que, seguindo a evolución propia do [au] inglés convértese en [ɔ:] en inglés moderno. En consecuencia, palabras francesas como *vanter*, *hanter* entran en inglés como [vaunt] e [haunt], escribíndose foneticamente como *vaunt haunt*, pasando logo en inglés moderno, seguindo unha evolución fonética regular ó lado das palabras nativas, a [vɔ:nt] e [hɔ:nt], respectivamente. Sen embargo, moitas outras palabras francesas no mesmo contorno fonético non chegaron a formar esa ditongación [au] resultante da nasalización francesa e simplemente experimentaron un alongamento da vocal [ɑ:] ou, noutros casos, unha ditongación palatal en [ei], mantendo, sen embargo, a mesma grafía francesa. Así ocorreu en palabras como, *chance* [tʃɑ:ns], *dance* [dɑ:ns], *chant* [tʃɑ:nt] ou en *ancient* [eɪnʃent], *change* [tʃeɪndʒ]. No medio desta grafía diverxente para representa-la pronuncia orixinalmente francesa [ɑn], sitúase a palabra *aunt* [ɑ:nt] escribíndose como se se tivera ditongado inicialmente a [au]. Probablemente esta palabra adquirira este valor fonético nas capas sociais máis altas, sen embargo, non segue a evolución esperada a [ɔ:], pero si conservou a grafía daquela devandita ditongación. O motivo, logo, destas grafías erráticas probablemente sexa froito da diferente pronuncia do [ɑn] nasalizado francés polos diferentes estamentos sociais ingleses. Mentres que a aristocracia inglesa estaba familiarizada con esta nasalización dende

a súa infancia, os outros estamentos, que incorporan estas palabras nun proceso de adquisición secundario, non están familiarizados cunha pronuncia que lles é totalmente allea. Isto explicaría que as palabras que hoxe teñen a pronuncia en [ɔ:n] e grupo grafemático <aun> procedentes do [-an-] nasalizado francés, presentan un contido máis cultural, elitista ou específico de certos campos léxicos propios da aristocracia (caza, artes marciais, etc.), mentres que as palabras que, co mesmo contorno fonético, se pronuncian hoxe con [a:], [æ], ou [ei] mantendo a grafía francesa orixinal, son palabras de uso máis común. O que no se explica é que se seguise escribindo <au> para pronuncias en [a:] como en *aunt*.

Máis lóxica parece a aportación francesa no caso da introducción do *v*. No inglés antigo o fonema /f/ presentaba dúas realizacións alofónicas [v] e [f] que non se opoñían con carácter distintivo; sen embargo, no transcurso do inglés medio, ámbolos dous alófonos convértense en fonemas, debido en gran medida ó gran número de préstamos franceses que inclúen o fonema /v/. Deste xeito, un préstamo francés como *ver* opúñase á palabra inglesa *fer* “far”, creándose unha oposición distintiva fonémica entre /v/ e /f/. En consecuencia o grafo francés *v* serve para clarificar esta oposición fonémica.

Tal vez, puidese tamén considerarse oportuna a incursión francesa do grupo grafemático <ch> para representa-lo fonema /tʃ/, dado que en inglés antigo os fonemas /k/ e /tʃ/ representábanse indistintamente polo grafo <c> (+ vocal velar) e <ç> (+ vocal palatal), respectivamente. Con esta aportación francesa, o símbolo gráfico autóctono <c> reservouse para o fonema /k/ das palabras de orixe anglosaxona, (nas palabras de orixe escandinava mantense tamén o grafo <k> antes ou despois de vocal palatal), mentres que o fonema /tʃ/ vén a representarse polo grupo grafemático francés <ch>, polo que a aportación francesa axudou a clarifica-la ambigüidade que se daba nesta alternancia fonémica, especialmente porque a lingua francesa xa estaba introducindo gran cantidade de préstamos coas combinacións grafemáticas <ce>, <ci> representando [se] e [si].

Lémbrese, aínda así, que unha das maiores inconsistencias da aportación francesa son as chamadas “hipercorreccións”. Por exemplo, algúns autores franco-normandos adoitaban utiliza-lo <h> mudo inicial, propio de moitas palabras francesas, en palabras de orixe anglosaxona. Así, é frecuente atopar palabras anglosaxonas escritas en inglés medio con <h>, v. g. *hule*, *hape* por *ule*, *ape* (“owl”, “ape”), respectivamente. Obviamente, este grafo nunca o tiveran esas palabras no inglés antigo, pois de telo non sería un *h* mudo, senón un son glotal. O problema ortográfico do *h* mudo trasladouse logo no século XVI ós préstamos franceses. Na confrontación entre os partidarios dun alfabeto fonético e os derivacionistas búscanse solucións distintas para escribir palabras como

“honour”. Así, a palabra latina *honor*, que deriva en francés antigo a *honnor* pasa a representarse en inglés, ben, como *honor* e *honnor*, seguindo un criterio derivacionista, ou coas variantes grafemáticas *onor* e *onnor*, seguindo pautas de representación fonética.

Se engadimos que unha representación gráfica máis cercana á pronuncia deste préstamo francés tiña que ser *onour*, entón é fácil comprender o caos ortográfico no que se atopaba o inglés na época renacentista.

3. Inconsistencias dos etimoloxistas

A incongruencia ortográfica perdurou trala época renacentista, acentuouse co diccionario do Dr. Johnson no 1755 e continúa aínda hoxe, xa que basicamente segue a manterse a escrita que se adoptara polo ano 1476 coa introducción da imprenta, esto é, moito antes de que se producisen cambios fonéticos moi importantes como era caso da gran mutación vocálica (“The Great Vowel Shift”). En consecuencia, un sistema ortográfico que naceu con criterios fonéticos co fin de representar cada son por un símbolo propio derivou nun sistema, en moitos casos, artificialmente etimolóxico pola presión academicista de certos ortógrafos renacentistas e do século XVIII. Así, por exemplo, o grupo grafemático <gh>, que hoxe aparece en inglés moderno en palabras como *night*, *might*, *bough*, *through*, non representa ningún son. Este grupo grafemático <gh>, sen embargo, que en inglés antigo aparecía como <h>, alternando con <g> a comezo do inglés medio, pasando a <gh> a inicios do século XIV, representou o fonema /h/ ata finais do século XIV. De xeito que cando os primeiros impresores seguían incluíndo o grupo grafemático <gh> na escrita polo 1476, en palabras como as que antes mencionabamos, xa desaparecera totalmente da pronuncia. Este fonema /h/ do inglés antigo que desaparecía en palabras como *night*, *might*, etc. no inglés medio tardío, evolucionaría a /f/ en palabras como *tough*, *enough*, *draught*. Seguindo o criterio etimolóxico este fonema /f/ seguiu a representarse como <gh>.

Máis sorprendente é a escrita da palabra *delight* procedente do francés *délite*; así aparece, por exemplo, en *The Prayer Book* como *delite*, pero, por analogía con palabras como *light*, *night*, pasou a escribirse *delight*. O exceso etimolóxico levou a desviacións incomprensibles, como escribir con <d> *Admiral* procedente do árabe *Amir*, pero, por analogía coa palabra latina *admirabilis*, incorpora inadmisiblemente o [d] tamén na pronuncia. Estamos ante un caso de hipercorrección grafemática que se estende á fonética (cultismo fónico).

Certamente, se pensamos que o fonema /ʃ/ pode ser representado en inglés moderno por <sh> en *shame*, por <s> en *sugar*, por <sc> en *conscious*, por <ch> en *chute*, por <t(i)> en *nation*, ou por <c(i)> en *gracious*, ou se pensamos que os sufixos *-ance* e *-ence*; *-able* e *-ible*; *-ant* e *-ent* se pronuncian igual dentro do par correspondente, ou se pensamos que *-ar*, *-er*, *-ir*, *-or* e *-ur* se pronuncian igual en palabras como *beggar*, *cleaner*, *elixir*, *author* e *Arthur*, concluímos que o sistema ortográfico inglés nada ten que ver cun alfabeto fonético. Tampouco podemos dicir que sexa un alfabeto puramente etimolóxico. Así, *isle* vén do francés *i(s)le*, *ille*, sen embargo o <-s-> intermedio procede realmente dunha contaminación da palabra latina *insula*. Analoxicamente, entran símbolos na escrita dalgúñas palabras totalmente inxustificadas. Así, o <-g-> de *reign* esténdese analoxicamente a palabras como *foreign* (do latín *foris*, *foranius*) e *sovereign* (do francés *souverain*). Ás veces, atopamos casos de analoxía recíproca. Así, *could* adoptou o grafema <ɫ> de *would*, ó tempo que *would* deixa de pronunciar o [ɫ] por analoxía con *could*.

No inglés medio as palabras *doubt*, *debt* e *fault* escribíanse foneticamente como *doute*, *dette*, respectivamente; non obstante, máis tarde considerouse que, dado que estas palabras procedían do latín (*dubitum*, *debitum*), deberían incorporar á súa grafía o <b>, aínda que non se pronunciasen. O <b> de *subtle* non se pronuncia, pero mantense pola súa derivación franco-latina. Dise que os filósofos latinos paseaban *subtilia* (“baixo os tilos”) buscando ideas “sub-tilis”. En francés, mantense o [b] na pronuncia en *subtil* co acento na última sílaba, pero cando entra no inglés o acento desprázase á primeira sílaba eliminando o [b] da pronuncia, pero reténdoa na escrita porque así a escribían en francés. Curiosamente, casos semellantes como, *deceit* e *conceit* que tamén procedían do latín (*deceptum* e *conceptum*, respectivamente), non incorporan o <p>. Tampouco non se entende por que *gracious* e *precious*, procedentes do latín, *gratiam* e *pretium*, respectivamente, mudan o grafema <ɫ> polo <c>, especialmente se temos en conta que cando estas palabras se introducen no inglés se escribían como *gratious* e *pretious*. Inversamente, palabras de orixe franco-latina hoxe rematadas en *-ation* como *nation*, procedente do latín, *nationem*, escríbense con <ɫ> segundo o criterio etimolóxico, pero no inglés medio escribíanse fonemicamente con <c> como en *nacion*, *meditation*.

Certamente, os derivacionistas non foron moi coherentes á hora de aplica-lo criterio etimolóxico. Así, por exemplo, *sphere* estaría moito máis preto da súa raíz grega, se se escribise *sfere*. Segundo a súa procedencia francesa escribimos en inglés moderno *etiquette*, *serviette* ou *cigarette*, pero, escribimos de forma diferente *tablet*, *trumpet* ou *cornet*. ¿Por que escribimos *telegram* e *programme* (esta última con escrita etimolóxica) de xeito diferente? ¿Por que escribimos sen <g> *line* e *alination*, pero non

alignment? As palabras nativas experimentan a mesma inconsistencia. ¿Por que escribimos *much* e *such* sen <ʃ> e non *hutch* ou *clutch*? Podemos dicir que *trail*, *train*, *tray* e *traction* penetraron no inglés a través do francés procedentes do latín *trahere*, pero, do mesmo xeito, a través das linguas xermánicas as palabras do inglés moderno *drain*, *drag*, *draw*, *drawl*, *draft* ou *draught*, lévannos ó latín *trahere*. ¿Cal tiña que ser pois a verdadeira grafía etimolóxica de todas estas palabras?

¿Que criterio etimolóxico se seguiu para escribir con <s>, <z> e <c> *praise*, *prize* e *price*, respectivamente, se todas elas derivan da forma latina *pretium*? ¿Por que se escribe *prize*, *wheeze*, *frieze* con <z> e non *surprised*, *cheese* e *tease*? ¿Por que escribimos *allow* con <ll> se vén da palabra francesa *alouer*? ¿Por que se escribe *aisle* con <s> se procede da palabra latina *ala*? Simplemente porque se considerou polos defensores da etimoloxía que procedía de *insula* e polo tanto estaba en relación con *isle*. ¿Por que se ha de escribir *haughty* con <gh> como se fose unha palabra de procedencia xermánica, cando en realidade procede da palabra francesa *haut*? Non existe unha xustificación coherente para escribir *height* ou *sleight* introducindo un <e>, se pensamos, por exemplo, que os adxectivos correspondentes *high* e *sly* non incorporan, coherentemente, o devandito <e>. ¿Por que se ten que escribir *defence* con <c>, se escribimos, por exemplo, *expense* con <s>? Aínda así, o adxectivo *defensive* escribímolos con <s>. ¿Como se xustifica que escribamos *raze* con <z> e o verbo *erase* con <s>, aínda cando deriva de *raze*? ¿Por que se escribe con <ss> *grass* ou *glass* e os verbos derivativos *graze* e *glaze* con <z>, e non obstante, non se escribe con <ss> *grocer*, aínda que, seguindo un criterio etimolóxico, debera ser escrito como *gross*? Se escribimos *phantom* con <ph>, ¿por que non escribimos co mesmo grupo grafemático *fantastic*? Se *ceiling* procede do italiano *cielino*, diminutivo de *cielo*, ¿por que se escribe con <ei> en vez de <ie>? O <b> de *timber* xustifícase porque se pronuncia como [b], aínda cando procede da forma danesa *timmer*; sen embargo, ¿por que se ha de escribir <b> en *climber* (ou *climb*), se non se pronuncia e mesmo a forma danesa da que procede (*klimmer*) non tiña o devandito grafema? Seguindo criterios analóxicos chegouse a esta grafía, pero, ¿como non se seguiron criterios semellantes, por exemplo, en *pigeon* e *widgeon*? Neste caso actuouse con acerto, dado que o <d> en *widgeon* se pronuncia ([d]), aínda que tanto en *pigeon* como en *widgeon* non existía na súa orixe, nin na forma latina (*pipionem*, *vipionem*), nin na francesa.

Etimoloxicamente *deign*, *dignity* veñen do latín *dignus*, pero ¿por que escribimos *dainty* ou *disdain* sen <g> e coa forma anglófona <ai>? *Lost* e *cost* non se diferencian graficamente de *most* e *post*, pero ¿por que se diferencian, entón, *toast* e *coast*?

4. O longo proceso de reforma ortográfica

A escrita, pois, variaba dun autor a outro dependendo de criterios moi aleatorios, os máis deles subxectivos ou especulativos. Por pór un simple exemplo, Greene escribe no 1591 nun pequeno panfleto (*Notable Discovery of Coosnage*), a palabra *coenllo* (< lat. *cuniculus*; fran. > *conin*, *connin*, *conil*) de dez formas diferentes: *cony*, *conny*, *conie*, *conye*, *connie*, *connye*, *coni*, *cuny*, *cunny*, *cunnie*.

Na segunda metade do s. XVI aparecen os primeiros estudos co fin de establece-los criterios para normativiza-la grafía inglesa. Ó longo dos catro séculos seguintes xurdiron tres modelos básicos de reforma ortográfica:

a. Escritura fonética (“phonetic script”)

Este sector doutrinal veu defendendo un principio básico de reforma: as representacións gráficas deberan ser un reflexo exacto da pronuncia en calquera momento histórico. Esta visión fonetista na configuración do alfabeto implicaba que cada son distintivo se representase por unha letra ou carácter. Polo que, se o alfabeto inglés só dispuña de 23 letras, mentres que os sons distintivos da lingua inglesa se situaban arredor dos corenta, daquela era necesario incorporar novos grafemas co fin de que cada son se puidese ver representado graficamente de forma diferenciada.

b. Remodelación ortográfica (“Amended Spelling”)

Esta escola converxía no proceso de reforma porque consideraba que era necesario, alomenos, depurar grafemas superfluos e variantes ortográficas que non tiveran nin consistencia etimolóxica nin un reflexo no uso nin no costume. Considerábase, pois, oportuno avanzar nunha posición de síntese facendo converxe-lo uso e o costume cos criterios etimolóxicos, moi especialmente naqueles supostos nos que unha heterografía confusa implicase casos de cacografía.

c. Ortografía romana (coñecida como “Romo Spelling”)

Este modelo ortográfico está baseado exclusivamente nas 23 letras do alfabeto romano. Cada son ou combinación de sons deberá escribirse necesariamente cos grafemas prestados na época anglosaxona polo alfabeto romano. Inicialmente no período anglosaxón coincidía o valor fonético co grafema, dado que o alfabeto romano practicamente recollera

toda a variedade fónica das tribos xermánicas. Consideraban os defensores desta proposta que o feito de que no inglés medio se producise un divorcio entre son e grafema non era ningún obstáculo para seguir escribindo as palabras na forma en que se representaban na época anglosaxona, dado que escribir é un hábito que se adquire coa aprendizaxe. En realidade, non se trata tanto de ter un alfabeto ó servizo do oído, senón da vista.

O debate polarizouse obviamente entre os defensores dun alfabeto fonético e os defensores de perpetuar-lo alfabeto romano da época anglosaxona. En gran medida, estíbese a presentar propostas distintas entre quen defendía unha representación gráfica sinxela, cambiante e actualizada á pronuncia da lingua nun momento histórico determinado e quen defendía unha grafía estable na dimensión diacrónica baseada en criterios estritamente etimolóxicos e derivacionistas. Na confrontación de postulados entre derivacionistas e fonetistas non se conseguira avanzar no proceso de normativización ortográfica. Sen embargo, pola propia inercia dunha posición de mínimos ponderables por ámbalas posicións xorde un patrón grafemático consensuado polos impresores (“Amended Spelling”), que sen rachar co uso e o costume (mantendo basicamente os signos do alfabeto romano) trata de depurar signos arbitrarios e superfluos. Prodúcese, xa que logo, unha remodelación do sistema ortográfico que non afecta á base mesma dese sistema.

Facendo historia do proceso de normativización ortográfica, vemos que é no 1551 cando se inicia o gran debate ortográfico coa obra de John Hart e que non remataría ata os nosos días. Os estudos de John Hart Chester Herald (máis coñecido como John Hart) sobre a reforma ortográfica, *The Opening of the unreasonable writing of our English tongue* (1551), *An Orthographie containing the due order and reason, how to write or paint the image of man’s voice* (1569), e *A Method or comfortable beginning for all unlearned whereby they may be taught to read English in a very short time, with pleasure* (1570), tiveron un amplo eco na súa época con detractores e seguidores. John Hart defende un modelo ortográfico exclusivamente fonético baseado nun principio moi simple: “one letter, one sound”. Así, engade John Hart, “writing should have so many Letters as the pronunciation needeth of voices, and not more, or less⁷”, polo que suxire un novo alfabeto incluíndo novos caracteres. Para John Hart o proceso de normativización ortográfica tiña que basearse na razón e non no costume ou tradición. Hart era mesmo partidario de escribir do mesmo xeito as palabras homónimas v.g. *meat / meet; see / sea* baixo o argumento de que se a homofonía non causaba problemas na fala, menos o causaría na escrita.

---

⁷ *The Opening...*, p. 32.

Segundo John Hart era necesario, xa que logo, suprimi-las cinco letras j, w, y, c e q, xa que non representaban ningún son que outras letras non representasen xa, e deseña do seu propio cuño seis novas letras. Sitúa así un alfabeto de 25 letras (20 consoantes e 5 vocais). (Véxase un extracto da forma que segundo el debera escribirse en inglés no nº II do apéndice)

Na mesma liña, Sir Thomas Smith, Secretario de Estado nos reinados de Eduardo VI e Isabel I, publica en latín en 1568 *De recta et emendata Linguae Anglicae Scriptione, Dialogus*. Nun suposto diálogo entre o mesmo Sir Thomas Smith e un mozo chamado Quintus, Sir Thomas Smith contesta ás varias preguntas que lle fai Quintus sobre a inconsistencia do alfabeto inglés. Segundo Sir Thomas Smith era necesario amplia-lo alfabeto inglés a 34 letras xa que non era suficiente para representar tódolos sons, e mesmo certas letras xa non representaban nada. A posición fonetista refórzase no 1580 coa publicación dun pequeno dicionario (*Alvearie or Quadruple Dictionarie*) de John Baret baseado en criterios fonéticos.

Nunha liña máis conservadora e coherente coa tradición ortográfica inglesa sitúanse as propostas de “amended spelling” de William Bullokar, profesor e avogado en Londres, en *Booke at Large, for the Amendment of Orthographie for English Speech* (1580). Como el mesmo di, a súa proposta diríxese a manter no posible “the figures of the old letters”, pero estas non eran suficientes para representa-los 37 sons distintivos que, segundo el, existían na lingua inglesa a finais do s. XVI, máxime cando só 6 letras do alfabeto anglosaxón representaban coherentemente un único son. O seu intento de salvar en parte a antiga grafía anglosaxona e combinala cunha nova configuración grafemática que recollera a pronuncia existente na súa época levárono a inventar novos caracteres e un conxunto de elementos diacríticos (acentos, apóstrofos, cedillas, etc.) excesivamente complexo e impactante para unha lingua que sempre carecera deles. Polo que a súa proposta, a procura dunha concordancia “in the eye, voice and ear”, non tivo un reflexo real neste proceso de reforma.

A disputa ortográfica do século XVI péchase coa obra *The First Part of the Elementarie* de Richard Mulcaster en 1582. A súa postura incidía na dificultade que supuña instaurar un alfabeto fonético rachando con todo criterio científico-filolóxico. Non debían buscarse remedios desesperados de mero contido práctico, ou meramente substituír algo novo por algo supostamente caduco. Segundo el, nunca existirá un alfabeto modélico en que cada grafo represente fielmente un son. Mulcaster era partidario de fixar un sistema ortográfico baseado exclusivamente no *usus* e no costume. Neste tipo de asentamento, engade este autor, sostíñanse entidades tan importantes como a relixión, as leis, e a mesma monarquía.

Polo tanto, na reforma ortográfica, ten que conservarse o que é substancial e depurar só o que é superfluo ou confuso.

En consecuencia, Mulcaster considera que o prioritario era desfacerse daquelas letras superfluas, v.g. os monosílabos con vocal curta *putt(e)*, *stopp(e)*, *bidd(e)*, *tinn(e)* non deberan duplica-la consonante final nin mante-lo -e final, que non se pronunciaba, polo que recomenda que se escriban *put*, *stop*, *bid* e *tin*. Suxire, non obstante, que se duplique a consoante nas formas derivadas, v.g. *put* → *putting*. E mesmo suxire mante-lo -e final, aínda que non se pronunciaba, naquelas palabras nas que a vocal precedente fose longa e non existise outro tipo de grafo que xa o indicase. Así, por exemplo, *mad* [mæd] e *bit* [bit] diferenciaríanse de *made* [meid] e *bite* [bait] respectivamente, sen embargo, *root* [ro:t] e *road* [rɔ:d] xa non necesitaban o -e final xa que os grupos grafemáticos, <oa>, destas palabras indicaban claramente que a vocal era longa.

¿Como fixar, pois, a grafía correcta dunha palabra, por exemplo, como “where”, que se escribía, entre outras formas, como *wher*, *whear*, *wheare*, *were*, *whair*, *hwear*, *hwer*, *where*, etc.? Para Mulcaster non era máis ca un problema de uso maioritario, se a forma máis xeneralizada polo *usus* e o costume era *wher(e)*, esta forma era a que debiera prevalecer evitando toda outra desviación, tendo en conta que a vocal radical era longa, logo debiera manterse o -e final, polo que propón que se escriba definitivamente *where*. Seguindo o simple criterio do *usus*, a eliminación de letras superfluas e mantendo aquelas que servían para evitar confusións, elaborou unha lista dunhas 7.000 palabras máis comúns indicando a súa correcta ortografía. O importante para el era fixa-la grafía de palabras individuais, máis que establecer unha reforma artificiosa de carácter xeral. De feito, a normativización destas 7.000 palabras serviu de marco de referencia para moitos escritores da época, aínda que a súa proposta non se mantivo na súa globalidade.

A reforma ortográfica proposta por Mulcaster tivo realmente éxito porque existía un poder político moi forte que apoiaba un tipo de grafía con entidade propia, vencellada á obra literaria da lexendaria Inglaterra dos anglosaxóns. Os antigos simbolizaban a independencia fronte ós gustos afrancesados da Inglaterra pos-normanda. Por eso, o poder político dos Tudor, que chegara a acada-lo maior grao de centralización política de toda a historia de Inglaterra, non se sentía representado polos que avogaban por un alfabeto novo baseado na praxe sociolingüística da época. Era preferible mante-lo selo de identidade propia a través dun alfabeto que, aínda con moitos compoñentes de ambigüidade, seguía a se-lo alfabeto inglés. O fonetismo ortográfico supuña someterse á incursión lingüística continental. Por exemplo, non era o mesmo escribir *said* que *sed* ou *here* que *hier*. *Said* e *here* representaban unha grafía coherente coa base etimolóxica destas palabras, mentres que as grafías *sed*

e *hier*, aínda que proporcionaban unha maior simplicidade ortográfica por adaptarse de cheo á pronuncia, desvíábanse do concepto básico de identidade lingüística da que todo pobo se gaba polo feito de ser unha comunidade diferenciada.

Isabel I apoiou decididamente a reforma ortográfica de Mulcaster precisamente porque se fundamentaba na identidade propia do pobo anglosaxón e como tal o seu reino tiña que contar cunha lingua de seu como as dos outros reinos do continente, e como se repetía daquela, o estado da lingua representaba o nivel de saúde do reino (“the health of the Realm”).

Como é obvio a imprenta serviu de instrumento e canle de normativización ortográfica segundo os postulados do “amended spelling” depurando grafías consideradas erráticas. Lembremos, ademais, que toda imprenta necesitaba o permiso real para poder imprimir. Nótese, por exemplo, que cando Caxton introduciu a imprenta en Inglaterra no 1476 non só chegou a influír na configuración dun sistema ortográfico determinado, senón tamén que logrou implanta-lo xermolo do que ía se-la lingua estándar de Inglaterra.

No século XVII segue a manterse a confrontación ortográfica. Alexander Gil, director da Escola de San Paulo de Londres, na súa obra *Logonomia Anglica* (1619) presenta un modelo ortográfico suficientemente ecléctico para que puidese prosperar. Aínda que mantiña unha compoñente fonetista acentuada, seguía dentro do modelo alfabético clásico, especialmente polo respecto que presentaba á etimoloxía das palabras. Gil entendía que gran parte da disfunción (falta de correspondencia grafema e son) ortográfica do inglés a produciran os primeiros impresores ó abandonaren grafemas tan útiles como o <ð> e o <ʒ>, polo que era necesario recuperalos para representar [ð] e [dʒ], respectivamente. A obra de Gil supuña, así mesmo, un dos primeiros intentos de descrición da gramática inglesa, xa que non só estudia a pronuncia e a súa grafía, senón tamén a morfoloxía, a sintaxe e a prosodia da lingua inglesa. Principios e obxectivos similares inspiran *The English Grammar or the Institution of Letters, Syllables and Words in the English Tung* (1634) de Charles Butler, profesor de Cambridge. Este autor partía tamén do alfabeto tradicional, aínda que consideraba que eran necesarios novos símbolos para representa-lo *input* fonético [ʃ], [tʃ], [ð], e mesmo indica-las vocais longas mediante a ligatura de dúas letras.

A mediados do século XVII coa obra *The English Schoole-maister* de Edmond Coote iníciase un novo proceso de reforma ortográfica coñecida como “Simplified Spelling”, a vulgarmente chamada escritura de transición (“transition-script”). A obra *The English Primrose* (1644) de Richard Hodges é a obra máis significativa deste movemento. O modelo ortográfico deste grupo de ortógrafos baseábase tamén no alfabeto romano, pero engadía unha serie de elementos diacríticos, caracteres

subliñados, que unha vez coñecido o seu valor facilitaban certamente a lectura. Esta escritura de transición experimentou unha momentánea eclipse polo novidoso intento de John Wallis (*Grammatica Linguae Anglicanae*, 1653), de John Wilkins (*Essay towards a Real Character and a Philosophical Language*, 1668) e de William Holder (*Elements of Speech*, 1669) por configurar un alfabeto internacional, de xeito que houbera un mesmo tipo de grafema para cada son equivalente en dous ou máis idiomas. Así, John Wilkins, profesor en Cambridge e posteriormente bispo de Chester, consideraba que a solución para unha reforma ortográfica do inglés pasaba por combinar basicamente a aportación do alfabeto romano e grego. Segundo el, os grafemas das vocais gregas podían, por exemplo, complementa-las deficiencias grafemáticas do alfabeto romano para representa-las vocais inglesas. Un autor, coñecido polas iniciais G. W., argumentaba en 1703 na súa obra, *Magazine or Animadversions on the English Spelling*, que era necesario fixa-lo sistema ortográfico baseándoo nun alfabeto fonético que incorporase novos grafos sacados do grego e do hebreo. O problema seguía a se-lo número de novas letras necesarias para a elaboración dun alfabeto fonético distintivo e cal sería a forma externa deses signos.

Aínda así, o gran debate sobre a normativización lingüística do inglés e a súa fixación ortográfica non se pechou no século XVII. As propostas fonetistas sufriron un duro revés no século XVIII. Os novos estudiosos da ortografía preferían partir do que xa existía (o uso e o costume), pero eleváno a rango normativo. Unha vez establecida esa norma a través dunha gramática, era preciso dotar unha autoridade lingüística (Academia) que vixiase polo correcto uso desa norma. Sen embargo, a confrontación ortográfica seguía cada vez con maior virulencia agora dentro de parámetros máis políticos que lingüísticos. Así, no 1712 Jonathan Swift fai unha proposta ó Conde de Oxford, Lord Treasurer de Inglaterra, para que os poderes públicos asuman a necesidade de normativiza-la lingua inglesa, e, a tal fin, instauren unha Academia que estableza as correctas normas de uso. Este alto comisionado de sabios debería acomete-la fixación do modelo ortográfico, a confección dun dicionario e a elaboración dunha gramática. A proposta de Swift foi considerada unha inmersión política no fenómeno lingüístico. Os Tories entendían que a solución do problema ortográfico pasaba por unha decisión política. Por eso, a proposta de Swift publicada co título *A Proposal for Correcting, Improving, and Ascertaining the English Tongue* foi duramente criticada naquel mesmo ano por John Oldmixon na súa obra *Reflections on Dr. Swift's Letter to the Earl of Oxford, about the English Tongue*. Como di o mesmo Oldmixon, "I do here in the Name of all the Whigs, protest against all and everything done by him" (Swift). A proposta de Swift non tivo a resolución política esperada, aínda que unha nova e posterior edición

desta proposta en Dublín achacaba o fracaso inicial da proposta á morte da raíña, “if the Queen had lived a year or two longer, this proposal would, in all probability, have taken effect. For the Lord Treasurer had already nominated several persons without distinction of quality or party...”. Como se ve, a cuestión ortográfica debatíase a nivel político. Cando se di que aquel alto comisionado de doctos xa estaba elixido para a tarefa de normativiza-la lingua sen distinción de partido (político), estábase a confirmar que existían opinións que indicaban que si se pretendía unha prescrición lingüística baseada nos postulados dunha opción política, caso contrario a mención “sen distinción de partido político” non tería sentido.

As propostas de reforma ortográfica, de depuración e refinamento da lingua inglesa persistiron ó longo do s. XVIII. Así en 1724 aparece un tratado anónimo co título *The Many Advantages of a Good Language to Any Nation: with an Examination of the Present State of Owr Own*. Neste tratado preténdese que o debate de normativización se dea nun amplo corpus social e que non se restrinxa ós niveis políticos ou academicistas. No 1729 Thomas Cooke publica unha proposta fútil e infantilista en *Proposals for Perfecting the English Language*, onde entre outras innovacións propón o troco de tódolos verbos fortes á conxugación dos débiles. A proposta é suficientemente peregrina para insistir no seu modelo de “perfeccionamento” da lingua. Propostas coma estas confirman que se está a mediados do século XVIII sen encontra-la forma de normativiza-lo inglés. Sen embargo, no 1755 coa publicación do Dicionario do Dr. Johnson dáse un paso importante neste proceso debido á autoridade moral e académica deste personaxe. Como el dicía, propúñase “to refine our language to grammatical purity, and to clear it from colloquial barbarisms, licentious idioms, and irregular combinations”. A nostalxia fonetista reábrese de novo na obra de Thomas Sheridan, *A Dissertation on the Causes of the Difficulties, which occur, in learning the English Tongue* (1762). Segundo Sheridan os problemas fundamentais da ortografía inglesa debíanse a que os escritores ingleses se empeñaron en escribi-las palabras foráneas, unha vez que xa se tiñan adaptado ó sistema fonolóxico inglés, coa mesma grafía da lingua de orixe. Isto afondara no distanciamento entre a lingua escrita e a lingua oral. Polo que era necesaria a ampliación e reforma do alfabeto segundo criterios esencialmente fonéticos co fin a aproxima-la fala á súa representación gráfica.

O ideal dos fonetistas seguía a se-la creación dun alfabeto de alomenos 40 grafos, como os que propón Thomas Spence en *The Grand Repository of the English Language* (1775). Basicamente non se esixe outro remedio que cada son distintivo teña a súa propia letra, isto é, que cada letra represente un son invariablemente e independentemente da súa

posición. En 1795 James Elphiston mantense na área dos fonetistas na obra *A Miniature ov English Orthography* e propón un alfabeto adaptado á forma clásica latina. Nótese a súa opinión neste parágrafo: “Heterogrophy indeed, or false litterary picture, can arize onely from won, or a combinacion, ov foar cauzes: redundance, defisience, mischoice, or misaaringement” (p. 2).

Os intentos de reforma ortográfica adquiren unha dimensión institucional en Norteamérica. No 1768 Franklin publica *A Scheme for a New Alphabet and a Reformed Mode of Spelling*. Franklin pretendía que Noah Webster, a personalidade académica máis relevante naquela época en América, se adherise ó seu plan. Webster inicialmente rexeitou unha aventura desta natureza, pero en 1789 publica *Dissertations on the English Language*, no que considera que a reforma ortográfica era necesaria e practicable. No apéndice deste libro co título *An Essay on the Necessity, Advantages and Practicability of the Mode of Spelling, and of Rendering the Orthography of Words Correspondent to the Pronunciation* propón, como ben se deduce, unha reforma ortográfica na liña dos antigos fonetistas. Segundo el, era, por exemplo, innecesario seguir escribindo o <a> en *bread, readi*, etc., e mesmo, se preguntaba ¿por que non se escribía con <ee> palabras como *meat, meal, speak, grieve, key*, se en todas se pronuncia a mesma vocal?. Webster recoñece, sen embargo, que era unha insensatez seguir polo camiño dun alfabeto fonético. Por outra banda, en Inglaterra asumíase a finais do século XVIII un principio lingüístico básico xa enunciado por Horacio: *jus et norma loquendi* (“o uso é o único árbitro e norma da fala”). Non debe haber outra norma que aquela que deriva do uso.

Non obstante, non faltaron rebeldías patrióticas (Edward Phillips, Thomas Hoby, Thomas Chaloner, Thomas Wilson) e opositores mesurados (Defoe, Dryden, Addison, Campbell) contra certos usos, moi especialmente aqueles que se importaban desde Francia.

No século XIX Isaac Pitman reabre a reforma ortográfica baseada nun alfabeto fonético. Xunto con A. J. Ellis fundan a *Phonetic Society of Great Britain and Irland*, sociedade que no 1851 contaba con 3.738 membros. Son numerosas as obras clásicas impresas polos membros desta sociedade. Entre elas, o Novo Testamento, *Paradise Lost, Pilgrim's Progress, Macbeth, the Tempest* etc. As consideracións ortográficas que presentaba esta sociedade en favor dunha reforma baseada en criterios fonéticos foi amplamente difundida en *The Phonotypic Journal* 1843-47 (ed. Ellis), *Phonetic Journal* 1844 (ed. Ellis), *The Spelling Reformer* 1849-50 (ed. Ellis), *Phonographic Journal* (ed. Pitman) e en *Phonographic Correspondent* 1853-58 (ed. Pitman). Esta asociación experimentou entre 1847 a 1870 alomenos 88 novos caracteres. Sen embargo, foi o alfabeto fonotipo de Pitman de 1870 de 38 caracteres o

que logrou un amplo consenso. O seu modelo foi apoiado por lingüistas importantes como Max Müller, e mesmo polo sindicato nacional de profesores de Ensino Básico do Reino Unido. Nos Estados Unidos viuse tamén con bos ollos a proposta de Pitman. Nas aulas de Ensino Básico confluían moitas etnias con linguas maternas distintas do inglés, polo que un alfabeto fonético simplificaría a aprendizaxe da escrita inglesa, especialmente naqueles estudantes non inglés-falantes. As diverxencias que xurdiran entre Pitman e Ellis, debidas ás continuas alteracións de Pitman que Ellis non subscribía, incidiron de forma decisiva no fracaso deste intento de reforma de Pitman. Ellis asóciase con R. Morris, J. Payne, R. Martineau e D. P. Fry en 1869 formando a *English Philological Society*, que pretende unha reforma baseada no alfabeto inglés existente, pero aproximando o máximo posible o grafema á pronuncia. Sen embargo, esta sociedade tampouco se cohesionou, e seguen a aparecer propostas independentes dos seus membros en *Transactions of the Philological Society* de 1870 (Fry, páxs. 17-88 e Ellis, páxs. 89-118). Tomando como base a escrita do “glosotipo”, Ellis desenvolve o modelo “glósico”, que, á súa vez, vén a se-lo precedente do modelo “Anglo-Romo” deseñado por Zachrisson en 1931. En síntese, estes modelos buscan unha representación fonética do inglés sobre as bases do antigo alfabeto romano introducido na época anglosaxona.

No mesmo ano no que aparecía o alfabeto fonotipo de Pitman xorde a *American Spelling Reform Association* co obxectivo básico de modifica-lo alfabeto romano de 23 letras. Formulan un novo alfabeto de 32 caracteres que representan a variedade fonémica da pronuncia inglesa. No 1875 E. Jones publica *Analogical Spelling* no que propón un alfabeto completo de 40 grafos e grupos grafemáticos que representarían os 40 sons distintivos do inglés. O seu alfabeto era este: *a, aa, ai, au, b, c, ch, d, e, ee, f, g, h, i, ie, j, l, m, n, ng, o, oe, oi, oo, ou, p, r, s, sh, t, th, th, u, ue, u, v, w, y, z, z*. Este alfabeto completábase con tres regras: 1) Escribíriase <y> por <ie> e <w> por <u> en posición final de palabra. 2) Escribíriase <k> por <c> ante <e>, <i>, e <y>. Escribíriase tamén <x> por <cs> e <qu> por <cw> en posición final de palabras monosilábicas. 3) Monosílabos como *be, he, me, she, go, so, no* permanecerían inalterables para evita-lo uso dunha letra máis.

O alfabeto de Jones de 40 grafos e grupos grafemáticos non simplificaba o caos ortográfico, dado que as regras subsidiarias que propuña eran totalmente inconsistentes cunha grafía fonética, máis ben estas regras viñan a dar por boa gran parte da grafía tradicional. Polo que a proposta de Jones foi moi controvertida polas súas incoherencias. No 1879 aparece *A British Spelling Reform Association* con obxectivos similares de acerca-lo signo gráfico á pronuncia. Esta asociación inglesa tivo moi pouco éxito pola falta de cohesión dos seus membros, dado que

nun intervalo de seis anos propuxo tres modelos ortográficos diferentes. En marzo de 1880 Ellis saca un pequeno panfleto que titula *Dimid'iun Spel'ing or Haaf ov whot is needed. A sujeschun for a sistematic rivizhun ov ovr prezent unsistimatic orthography* no que trata de conxuga-lo sistema “glósico” co modelo tradicional. Ellis non consegue establece-la fórmula ideal para que funcionase o seu modelo, especialmente se se ten en conta, por exemplo, que o fonema /k/ acaba por escribilo de seis formas diferentes.

A *English Philological Society* e *American Philological Association* recomendan en 1883 a aplicación inmediata dun pequeno grupo de novas grafías. De feito a sociedade inglesa, liderada por prestixiosos lingüistas como A. H. Sayce, Henry Sweet e James Murray, asumen a necesidade de reforma, pero limitándoa exclusivamente a depurar algunhas imperfeccións, especialmente porque consideraba que os reformistas tiñan apoios políticos e académicos. En realidade, estas asociacións filolóxicas máis ortodoxas no contexto da grafía covencional temían o apoio oficial do goberno federal americano ós defensores dun alfabeto fonético, polo que algún dos seus membros, por exemplo Sweet, únese cos reformistas americanos nun manifesto de 24 regras que resumen unha proposta de mínimos. Así, por exemplo, consideran que o *e* final deixe de escribirse, que palabras como *phonetic*, *phonology* se escriban con *f*, etc.

Neste debate, máis avivado que nunca na historia da lingua inglesa, remataba o século XIX. No século XX a actividade dos reformistas continúa con gran intensidade nos Estados Unidos baixo unha nova organización creada no 1906, *Simplified Spelling Board*, baixo o apadriñamento de Andrew Carnegie, un filántropo que aporta á nova asociación 250.000 dólares, e do mesmo Presidente Roosevelt, que chegou a escribir a súa correspondencia oficial nun alfabeto fonético ou tamén chamado “simplificado”. Xunto a esta nova asociación xorden outras como *Simplified Spelling League*, *Simpler Spelling Association*, *British Simplified Spelling Society*. Todas elas pretenden unha remodelación da grafía inglesa mantendo basicamente o alfabeto existente. No 1908 aparece a *Simplified Spelling Society* e edita a súas consideracións ortográficas na revista mensual, *The Pioneer of Simplified Spelling*. Dous membros desta sociedade elaboran en 1911 o que sería o modelo ortográfico que subscibe a sociedade, *Proposals for a Simplified Spelling of the English Language*. Esta proposta mantiña un afastamento considerable coa ortografía convencional, aínda que coincidía nalgunhas representacións, como o caso dos fonemas xordo /θ/ e sonoro /ð/ como *th*. Como exemplo final da alternativa dun “alfabeto simplificado” podemos mencionar *A First Reeder in Simplifyd Speling* (1915) co prefacio de Robert Jackson. Esta proposta presentaba enormes lagoas e inconsistencias. Por pór un só exemplo, representaríase o [u:] de *pool* e o [u] de *pull*

como <oo>. As continuas reformas e contrarreformas e, nalgúns casos, as inxustificadas remodelacións do alfabeto convencional, propiciaron o fracaso dos múltiples modelos dun alfabeto “simplificado”.

Temos que indicar que moitas das reformas tiñan apoios institucionais por consideralas economicamente máis rendibles no proceso educativo. J. H. Gladstone (*Spelling Reform from an Educational Point of View*, Londres, 1879) consideraba que para ensinarlle a un alumno a escribir correctamente inglés na ortografía convencional necesitábanse un promedio de 2.320 horas, sen embargo co alfabeto “simplificado” só era necesario investir 1.800 horas, o que implicaría un aforro moi considerable no proceso educativo.

Nunha conferencia en xuño de 1930 en Londres encóntranse Zarichsson e H. André en representación de *Anglic Association*, Mark Hunter, D. Jones, W. Ripman e A Lloyd James representando á *Simplified Spelling Society* e á *International Phonetic Association* e D. G. Dewey en representación da *Simplified Spelling Board* (USA). Acórdase polo conxunto das respectivas asociacións impulsa-lo modelo *Anglic* ou *Romo-Anglico* proposto por R. E. Zachrisson, desenvolvido en 1931 en *Studia Neophilologica* (4, 1931/1932, 1-69). Nunha data posterior os presidentes das asociacións reformistas, G. Murray (*Simplified Spelling Society*), C. H. Grandgent (*Simplified Spelling Board*, USA) e G. P. Krapp (*Spelling Reform Association*, USA) asinan o acordo acadado en Londres. As bases do acordo incluían as seguintes normas:

1. O *e* mudo que apareza despois de consoante non deberá escribirse.
2. O *s* sonoro representarase en calquera posición como *z*.
3. Cada son distintivo tiña que representarse sempre da mesma maneira.
4. Os préstamos tiñan que adaptarse ás normas ortográficas do sistema inglés.

Zarichsson publica os acordos como *A New Agreed Simplified English Spelling* (Uppsala, 1930). Este modelo consensuado non foi quen de impoñerse nin na escola nin no proceso editorial. Outro posterior intento da *Simplified Spelling Society* en 1941, no que se pretende dar vida a un novo modelo coñecido como o *New Spelling* (*Neu Spelling*), tampouco gozou do fervor do público. Outras tentativas individuais tiveron unha gran resonancia, como a proposta do parlamentario laborista Mont Follick, coñecida como *Automatic Spelling*. Segundo este autor, era necesario outorgar a cada son un símbolo, do mesmo xeito que unha cifra numérica ten un só valor aritmético, unha letra debería ter un único valor fonético. Así, por exemplo, cando dicimos duascenas vintecatro, automaticamente escribimos unha cifra de tres números e non máis nin menos (224); por que en *seize* [si:z], por exemplo, temos que escribir

cinco letras? Follick propón un alfabeto de 21 letras (ABDEFGHIJKLMNOPRSTUVZ), 8 ditongos (ei, ii, ai, ou, iu, aa, au, aw) e 6 grupos grafemáticos (ch, sh, th, dh, kh, zh). Suprime as letras <c, q, x, w> e <y> por entender que non aportan máis que confusión. Para Follick o <c> con vocal palatal debe substituírse por <s>; o <q> é absolutamente innecesario, dado que o <k> e o <c> o suplen perfectamente; o <x> debe ser substituído, segundo os casos, por <ks> ou <z>; o <w> debe ser substituído por <uu> e o <y> por <i>. No referente ás vocais, Follick propón escribi-lo <a> de *tame* por <ei> (> *teim*) e o <a> de *path* por <aa> (> *paath*); o <ee> de *feel* por <ii> (> *fiil*); o <i> de *time* por <ai> (> *taim*); o <o> de *stone* por <ou> (> *stoun*); e o <u> de *stupid* por <iu> (> *stiupid*).

Follick levou a reforma ortográfica ó Parlamento británico o 24 de agosto de 1945. Nun proxecto de reforma ortográfica anterior, di Follick no seu discurso no Parlamento, Sir George Hunter consideraba necesario unha aportación de 30.000 libras para implanta-lo “Simplified English” ou “Simplified Spelling”. Follick di que está disposto a aportar 5.000 libras persoalmente para este proxecto. Sen embargo, foi o 11 de marzo de 1949 cando Follick conseguiu que o seu Proxecto de Lei (Private Member’s Bill) de reforma ortográfica chegase á “Segunda Lectura” (“Second Reading”). O ministro de Educación, Hon. George Tomlinson, en representación do goberno, oponse ó Proxecto de Lei. Aínda con presupostos distintos o parlamentario conservador Pitman apoiaba a reforma ortográfica defendida polo laborista Follick. Este fundamentaba a reforma ortográfica como un paso para converte-lo inglés en lingua universal, dado que un alfabeto fonético facilitaría a aprendizaxe do inglés como segunda lingua, mentres que Pitman defendía a reforma ortográfica polo feito de conseguir unha mellor alfabetización dos escolares de fala inglesa. No Proxecto de Lei de iniciativa privada distinguíanse tres etapas: na primeira, a nova ortografía introduciríase nas escolas de Ensino Básico. Nunha segunda etapa, cinco anos máis tarde, este novo sistema ortográfico sería obrigatorio en todo tipo de ensino e prensa oficial. Na 3ª etapa, ó cabo doutros cinco anos, sería obrigatorio en todo documento oficial e en todo tipo de impresión que necesitase de “copyright”. A proposta de Follick foi rexeitada polo Parlamento por unha curta marxe (87/84), o que proba a sensibilización da clase política polo tema da reforma ortográfica. Sen dúbida, un cambio desta magnitude implicaba unha ruptura non só coa forma escrita das pasadas xeracións, senón tamén cos hábitos adquiridos polos lectores contemporáneos.

Tres anos máis tarde, en 1952 Follick consegue que unha moción súa sobre a reforma ortográfica (Private Member’s Motion) sexa discutida novamente no Parlamento. Non obstante, foi no 1953 cando Follick consegue introducir un novo Proxecto de Lei de iniciativa privada

(“Simplified Spelling Bill”). Co fin de que puidese prospera-lo seu proxecto, púxose de acordo co conservador Pitman para que fose este quen defendese o devandito proxecto no Parlamento o 27 de febreiro de 1953. Pitman logra na Cámara dos Comúns unha Segunda Lectura do Proxecto con 12 votos a favor (65/53). Tódolos parlamentarios sabían perfectamente que se o Proxecto pasaba da 3ª lectura converteríase en lei (Parliament’s Act). Churchill presidía o goberno de Gran Bretaña, un membro do seu partido impulsaba esta reforma, pero Churchill dixo que non estaba disposto “to mess up (“emporcar”) the language of Shakespeare”. Pitman e Follick, ante o temor de que a votación fose negativa, pola frontal oposición da ministra de Educación, F. Horshbrugh, para financia-lo proxecto, e ante a eventualidade de que o intento de reforma quedase definitivamente aparcado, decidiron retira-lo Proxecto e esperar unha nova ocasión. Follick quixo, entón, crear unha cátedra universitaria en Londres co fin de garanti-la continuidade do proceso de reforma ortográfica. Sen embargo, coa súa morte no 1957 a reforma ortográfica quedaba institucionalmente aparcada, aínda que na Universidade de Manchester se seguiu a traballar no proceso de reforma, como o reflicten unha serie de estudos sobre este tema segundo as propostas de Mont Follick.

Os intentos de reforma continuaron. Axel Wijk presenta en 1959 o seu modelo ortográfico en *Regularized English* (“An Investigation into the English Spelling Reform Problem with a New, Detailed Plan for a Possible Solution”). As propostas sucedéronse ata o momento actual. Recentemente, en 1991, o “Grupo de Birmingham” composto por Christopher Upward (presidente), Paul Fletcher, Jean Hutchins e Christopher Jolly publican a través da *Simplified Spelling Society* a súa proposta de reforma ortográfica en *Cut Spelling: A Handbook to the Simplification of Written English by Omission of Redundant Letters*. O obxectivo básico desta proposta é o de eliminar tódalas letras consideradas superfluas. Segundo este modelo de escritura, o verdadeiro exemplo de boa ortografía é a escrita da palabra *itself*, na que tódalas letras teñen un valor fonético. Basicamente, propoñen tres regras de eliminación (“cutting rules”): a) supresión das letras que non teñan dalgunha forma unha realización fonética; b) omisión de certas vocais non acentuadas; c) supresión da dobre consoante na maioría das palabras en que aparece. Así, as palabras *debt*, *principal* e *accommodation* deberían ser escritas como *det*, *principi*, *acomodation*. Estas regras complementaríanse por unhas normas de substitución limitada. A saber, o <f> substituiría os grupos grafemáticos <gh, ph> só cando se pronuncien [f]; <j> debe substituí-lo <g> palatal e o grupo grafemático <dg> cando se pronuncie [dʒ], e <y> substituiría o grupo grafemático <igh> cando se pronuncie [ai]. De xeito que as palabras *photograph*, *general*, *bridge*, *honourable* e *sight* deben escribirse

como *fotograf*, *jenerl*, *brij*, *onrbl* e *syt*. Segundo esta proposta, os propoñentes recoñecen que aparecerían máis de 100 palabras homógrafas por seren homófonas, v. g. *our* / *hour* (CS = *our*), *knot* / *not* (CS = *not*), *principal* / *principle* (CS = *principl*, etc., sen embargo, esta homografía non sería ningún problema, precisamente porque tampouco o é a homofonía. Se non hai ningún problema na fala, menos o haberá, din eles, na escrita.

Como xa dixemos foron moitos os esforzos e fracasos dos reformistas ou fonetistas que intentaron conseguir unha forma máis sinxela de escribi-lo inglés acercando a grafía ó son. Froito dese fracaso ou do acerto dos que defenderon a grafía convencional inglesa, o alfabeto inglés actual é o que todo inglés-falante sente como seu e practicamente ninguén cuestiona as incoherencias que o propio costume chegou a imprimir no seu modelo ortográfico. A finais do século XX os fonetistas non deron por perdida a batalla porque lles segue parecendo absurdo que un mesmo carácter represente máis dun son, se é posible evitalo. Así, o grafo <o> en *grove*, *prove*, *love*, pronúnciase [ou, u:, ʌ], respectivamente. O grupo vocálico <ou> en *fourth*, *youth*, *mouth*, *tough* pronúnciase respectivamente [ɔ:, u:, au, ʌ]. Do mesmo xeito, <oo> en *door*, *noon*, *blood* pronúnciase respectivamente [ɔ:, u:, ʌ], e o grupo grafemático <ea> en *bear*, *hear*, *head*, *heart* pronúnciase igualmente de forma diversa, [ea, ia, e, a:], respectivamente. Por outra banda, o mesmo segmento fonemático represéntase de forma moi heteroxénea. Así, o ditongo [ei] pode representarse <ei, ey, ai, ay, a> como en *reign*, *they*, *fail*, *day*, *name*; [ɔ:] como <aw, au, a, oa, ou> en *draw*, *caught*, *all*, *broad*, *ought*; [i:] como <e, ee, ea, ie, ei> en *he*, *feel*, *eat*, *field*, *receive*; [ou] como <o, ow, oe, oa> en *go*, *blow*, *toe*, *road*; [u:] como <o, oo, ou, ui> en *tomb*, *noon*, *youth*, *suit*; [ʌ] como <u, oo, ou> en *cut*, *blood*, *tough*; [ju:] como <u, eu, eue, ew, iew>, en *cube*, *feud*, *queue*, *new*, *view*. En consoantes encontramos que un <c> representa [k, s, ʃ] en *care*, *cease*, *social*; un <t> representa [t, s, ʃ, tʃ] en *tell*, *satiare*, *nation*, *question*; un <ch> representa [k, tʃ, ʃ] en *chorus*, *charity*, *chaise*; un <g> representa [g, dʒ] en *gold*, *general*; o grupo grafemático <gh> representa [g, f, -] en *ghost*, *laughter*, *daughter*; <th> representa [θ, ð] en *three*, *these*; o <s> representa [s, z, sh, ʒ] en *yes*, *rose*, *passion*, *osier*; o <x> representa [gz, ks, z] en *example*, *vex*, *xylography*.

Hoxe en día, sen embargo, a concepción dunha reforma ortográfica nunha dirección fonetista parece cada vez menos viable. Unha escrita desta natureza convertería o inglés, aparentemente, nunha lingua distinta e completamente diferente, non só da lingua dos anglosaxóns e do mesmo Shakespeare, senón tamén da lingua de millóns de persoas agora xa alfabetizadas neste código. Pensemos que neste momento o problema xa non reside tanto na magnitude do cambio ortográfico que se propón,

senón na magnitude da actividade humana que se vería afectada pola nova codificación da lingua inglesa. En linguas minoritarias, obviamente, un proceso de reforma ortográfica é moito máis viable por complexo que este sexa.

Bibliografía

A) Ortógrafos

1) *Ortógrafos que defenderon un alfabeto fonético ou semifonético:*

- Smith, Sir Thomas (1568): *De recta et emendata Lingua Anglica Scriptione, Dialogus* (París)
- Hart, John (1569): *Orthographie, conteyning the due order and reason, howe to write.* (reeditado en Londres: Fred Pitman, 1850)
- Langham, Robert (1575): *A letter whearin part of the entertainment untoo the Quwwns Maiesty* (London: Robert Allde).
- Patten, William (1575): *The Calendar of Scripture* (Londres: Richard Jugge).
- Stanely, Leonard (1575): *A brief Discourse wherein is declared, of y trauailes and miseries of this painful life* (London: John Allde).
- Guil. P. (1580): *A moorning diti vpon the deceas of the high and mighty most nobl Princ Henry Earl of Arundel* (Londres: John Allde).
- Bullockar, William (1580): *A short introduction or guiding to print, write, and reade English Speech* (London: Henrie Denham).
- (1580): *Bullockars book at large, for the amendment of orthographie for English speech* (Londres: Henry Denham).
- (1585): *AEsops fablz in tru orthography with grammar-nóts* (Londres: Edmund Bollifant).
- Buttler, Charles (1634): *The feminin monarchi, or the histori of bees* (Oxford: William Turner).
- (1636): *The principles of musik, in singing and setting* (Londres: John Haviland).
- Hodges, Richard (1644): *The English Primrose: far surpassing al others of this kinde; the easiest and speediest-way, both for the true spelling and reading of English* (Londres: Richard Cotes).
- Philly, John (1664): *The Arrainment of chistendom* (Rotterdam).
- W., G. (1703): *Magazine, or, animadversions on the English spelling.* (Londres: O autor).
- Wild, John (1710): *Notiaam printia perfec'ted* (Nottingham: Gon Wild).
- Anon (1711), *A needful attempt, to make language and divinity plain and easie* (Londres: J. Morpew et al.).
- Wilson, Thomas (1724): *The many advantages of a good language to any nation; with an examination of the present state of owr own..* (Londres: J. Knapton et al.).
- Franklin, Benjamin (1779): *Political miscellaneous, and philosophical pieces* (Londres: J. Johnson).

- Spence, Thomas (1782): *The real reading-made easy* (Newcastle: T. Saint).
- Elphiston, James (1790): *English orthography epitomized; and propriety's pocket-dictionary* (Londres: W. Richardson et al.).
- (1795): *A miniature of English orthography* (Londres: W. Richardson et al.).
- (1797): *A dialogue, contrasting in each page and word, the practice and propriety of English speech and spelling* (Londres: W. Richardson et al.).
- Alderson, James (1793): *Orthographical exercises: in a series of moral letters* (Londres: C. D. Piquenit).
- Ewing, James (1798): *The Columbian alphabet. Being an attempt to new model the English alphabet* (Trenton: Mathias Day).

2) *Ortógrafos que se opuxeron a un alfabeto fonético:*

- Mulcaster, Richard (1582): *The first part of elementarie which entreateth chiefe of the right writing of our English tung* (Londres: Thomas Vautriviller).
- Robinson, Robert (1617): *The art of Pronunciation, digested in two parts* (Londres: Nicholas Okes).
- Daines, Simon (1640): *Orthoepia Anglicana* (Londres: Robert Young et al.).
- Lloyd, Richard (1654): *The Schoole-Masters auxiliaries* (Londres: O autor).
- Price, Owen (1665): *The vocal organ, or a new art of teaching the english orthographie* (Oxford: William Hall).
- Cooper, Christopher (1687): *The English Teacher* (Londres: John Richardson).
- Lodwick, Francis (1685): *An essay towards an universal alphabet* (Londres: O autor).
- Jones, John (1701): *Practical Phonography* (Londres: Richard Smith).
- Anon, (1743): *A new English grammar: containing such useful observation in spelling, and amendments in the sounds of letters* (Dublín: M. Cooper).
- Hammond, Samuel (1750): *A new introduction to learning; or a sure guide to the English pronunciation and orthography* (Nottingham: Samuel Creswell).
- (1755): *A guide to the English pronunciation and orthography* (London: T. Field).
- Rudd, Sayer (1755): *Prodromos: or Observations on the English Letters. Being an attempt to reform our alphabet and regulate our manner of spelling* (Londres: O autor).

- Yeomans, John (1759): *The Abecedarian, or, philosophic comment upon the English alphabet* (Londres: J. Cooke).
- Sheridan, Thomas (1762): *Dissertation on the Causes of the Difficulties, which occur, in learning the English Tongue* (Londres R. & D. Dodsley).
- Buchanan, James (1766): *An essay towards stablishing a standard foran elegant and uniform pronounciation of the English language* (Londres: E. & C. Dilly).
- Sharp, Granville (1767): *A short treatise on the English tongue* (Londres: R. Horsfield).
- Walker, John (1774): *A general idea of a pronouncing dictionary of the English language* (Londres: T. Becket et al.).
- Steele, Joshua (1775): *An esssay towards establishing the melody and measure of speech to be expressed and perpetuated by peculiar symbols* (Londres: W. Bowyer et al.).
- Sharp, Granville (1786): *An English alphabet for the use of foreigners* (Londres: J. W. Galabin et al.).
- Sheridan, Thomas (1786): *Elements of English: being a new method of teaching the whole art of reading, both with regard to pronounciation and spelling* (Londres: C. Dilly).
- Thornton, William (1793): *Cadmus: or, a treatise on the elements of written language* (Philadelphia: R. Aitken).

B) Outras fontes de referencia

- A Bibliography of writing on the English language from the invention of Printing to the year 1800.* (O vol. 6 inclúe os tratadistas da ortografia inglesa, relatado por R. C. Alston).
- Bulletins of the Simplified Spelling Society* (Londres: 1919-20)
- Circulars of the Simplified Spelling Board* (Nova York: 1906-13), Nos. 1-26.
- Craigie, W. A.: *English Spelling, its Rules and Reasons* (Londres: 1927)
- Deans, R.: *Universal Language and Simplified Spelling* (Leeds: 1954).
- Handbook of Simplified Spelling* (Nova York: 1919-20).
- Lounsbury, T. R.: *English Spelling and Spelling Reform* (Nova York: 1909)
- The Pioneer of Reformed Spelling* (Londres: 1926-28)
- The Pioneer ov Simplified Speling* (Londres: 1912-18)
- Ripman, W. and W. Archer: *New Spelling* (Londres: 6th ed. 1948)
- Ripman, W.: *A Dictionary of New Spelling* (Londres: 1941).
- Scragg, D. C.: *A History of English Spelling* (Manchester: Univ. Press, 1974)

Skeat, W. W.: "On the history of English spelling", *SSS. pamphlet*, nº 1 (Pitman 1941).

Simplified Spelling Bill, Parliamentary Debates. Hansard, vol. 511. No. 63, (Londres: 1953).

Simplified Spelling Bulletin (Nova York: 1909-15).

Simplified Spelling Society Pamphlets (Londres: 1908-11), Nos. 1-9.

Spelling (buletin publicado pola *Simplified Spelling Society, Simplified Spelling Board*, e a *Spelling Reform Association*).

Spelling Reform Bill, Parliamentary Debates. Hansard, vol. 462. No. 78, (Londres: 1949).

Vallins, G. H.: *Spelling* (Londres: 1954).

Zachrisson, R. E.: *Anglic, An International Language, with a Survey of English Spelling Reform* (Uppsala: 1932).

Apéndice

Extractos dalgunhas propostas de reforma ortográfica (S. XIII-XX)

I

Ormulum (1200?) de Orm

An Romanisshē kaserr-king
Wass Augusstuss zehatenn,
Annd he wass wurr[⊕]enn kaserr-king
Off all mannkinn onn er[⊕]e,
Annd he gann [⊕]ennkenn off himmsellf,
Annd off hiss miccle riche. (ed. J. A. W. Bennett e G. V. Smithers, *Early Middle English Verse and Prose*, Oxford, Oxford Univ. Press, 1968, reimpresa na 2ª ed. en 1974), páx. 175.

II

John Hart Chester Heralt (1569)

“For de Konfirmafion ov dat huich ij Jed, for de founds az-uel of voëls az of konjonants: auldoh ei hav in divers plafes hier befor Jheued in, hou ferten uder nafions du found part ov der leters”. [*Orthographie, conteyning the due order and reafon, howe to write..* (Londres, reprodución da versión orixinal en Fred Pitman, 1850), p. 72].

III

Alexander Gill (1621)

BLes ðe Lord, ô mj Jóul: ô Lord mj God ðou art veri grët: ðou art klödēd with Onor ðe Maʒftj.
2 Whü kuvereft ðj Jelf with ljht, az with a garment: Whü ftrecheft out ðe hēvnz ljk a kurtain;
3 Whü laieth ðe bēnz of hiz chamberz in ðe wäters; whü mäketh ðe kloudz hiz charet: whü walketh upon ðe wingz of ðe wjnd.
4 Whü mäketh hiz angelz fpirits: hiz minifterz a fläming fjer.
5 Whü laid ðe foundafionz of ðe ärth: ðat it Jhüld non bi remüved for ever. (*Logonomia Anglica*, Londres, Iohanes Beale, 1621), pág. 23.

IV

Dr. Samuel Johnson (1747)

The great orthographical conteft has long fubjifted between etymology and pronunciation. It has been demanded, on one hand, that men Jhould write as they fpeak; but as it has been Jhewn that this conformity never was attained in any language, and that it is not more eaſy to perſwade men to agree exactly in

speaking than in writing, it may be asked with equal property, why men do not speak as they write. In France, where this controversy was at its greatest height, neither party, however ardent, durst adhere steadily to their own rule; the etymologist was often forced to spell with the people; and the advocate for the authority of pronunciation, found it sometimes deviating so capriciously from the received use of writing, that he was constrained to comply with the rule of his adversaries, lest he should loose the end by the means, and be left alone by following the crowd (*The Plan of a Dictionary*, Londres, impreso por J.E. P. Knapton, *et al*, 1947, reimpresso en Menston por The Scolar Press Ltd., 1970), páxinas, 9-10.

V

New Spelling (1941)

Objekshonz to a Chaenj in dhe Prezent Speling

We instinktivly shrink from eny chaenj in whot iz familiar; and whot kan be mor familiar dhan dhe form ov wurdz dhat we hav seen and riten mor tiemz dhan we kan posibly estimaet? We taek up a book printed in Amerika, and *honor* and *center* jar upon us every tiem we kum akros dhem; nae, eeven to see *forever* in plaes of *for ever* atrakts our atenshon in an unplezant wae. But dhez ar iesolaeted kaesez; think ov dhe meny wurdz dhat wood hav to be chaenj if eny real impruuvment wer to rezult. At dhe furst glaans a pasej in eny reformd speling looks “kweer” or “ugly”. Dhis objekshon iz aulwaez dhe furst to be maed; it iz perfektly natueral; it iz dhe hardest to remuuv. Indeed, its efekst iz not weekend until dhe nue speling iz noe longger nue, until it haz been seen ofen enuf to be familiar. (*Stockhol Studies*, vol VIII, páx. 324) Do *Anglic* xorde na *Simplified Spelling Society* esta nova forma ortográfica coñecida como *New Spelling* (1941)

VI

Dr. Axel Wijk’s Regularized English (1959)

Objections to a Change in the Prezent Spelling

We instinktivly shrink from eny change in whot iz familiar; and whot kan be more familiar than the form ov wurdz that we hav seen and written more times than we kan posibly estimate? We take up a book printed in Amerika, and *honor* and *center* jar upon us every time we cum across them; nay, even to see *forever* in place ov *for ever* attracts our attention in an unplezant way. But theze ar isolated cases; think ov the meny wurdz that wood hav to be changed if eny real improvement wer to rezult. At the first glaance a passage in eny reformd spelling looks “queer” or “ugly”. This objection iz aulwayz the first to be maed; it iz perfectly natural; it iz the hardest to remoove. Indeed, its efekst iz not weekend until the new speling iz no longer new, until it haz been seen ofen enuff to be familiar. (*Stockhol Studies*, vol. VIII, páx. 325)

VII

Mont Follick (1953)

“Naw dhat dhe inturnal sitiueishun in Saiprus is, for dhe taim bii-ing komparativli piisful, dhe Guvurnment’s problem is tw faind sum wei ov ri-oupening negoushieishuns on dhe long turm fiuchur ov dhe ailand huich wwd bii akseptabul tw bouth Griik and Turkish komwnitiis” (*The Case for Spelling Reform*, Londres, Isaac Pitman & Sons Ltd. 1965) páx. 202).

VIII

Cut Speling (1991)

Wen readrs first se CS, as in this sentnce, they ofn hesitate slytly, but they quikly becom acustmd to th shortnd words and soon find th text in CS as esy to read as TO (tradional orthography); but it is the ritr ho apreciates th advantajs of CS most, as many of th most trublsn uncertntis of TO hav been elimnated [Christopher Upward *et al*, *Cut Spelling: A Handbook to the Simplification of Written English by Omission of Redundant Letters*, (Birmingham, Aston University, Simplified Spelling Society, 1991)], páx. p. 15.